

Can Torres

Súria

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Sobre una elevació dominant el riu Cardener
Emplaçament Al camí de Can Torres s'hi arriba des del polígon de la Pobla

Coordenades:

Latitud: 41.811781572966
Longitud: 1.7521089240057
UTM Est (X): 396348
UTM Nord (Y): 4629631

Classificació

Número de fitxa 08274 - 3
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern Contemporani Popular
Segle XII-XVIII
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: BCIL 4968-I. Aprovació definitiva comissió urbanisme 21/01/2003
Data aprovació: dt., 21/01/2003 - 12:00
Número inventari IPA-35321
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 007A00189
Autoria de la fitxa ARQUEOCIÈNCIA- J.M. Huélamo
Data de registre de la fitxa: ds., 27/11/1999 - 01:00

revisió:**Data de la darrera revisió:** dj., 02/09/2021 - 11:00

Descripció

Conjunt d'edificacions amb un cos principal de planta rectangular allargada, a la que se li adossa per l'Oest una capella i pel Sud, al davant de la façana principal, un gran porxo, que abans encerclava un barri força ample. Els paraments de la casa són de maçoneria irregular i la coberta és a doble vessant, amb teules pintades al ràfec amb el motiu decoratiu de "dent de llop". S'ha arribat a la planta actual per addició de diverses fases constructives. La inscripció més antiga que es troba a la casa es data en 1619 i està situada sobre l'antiga porta principal d'accés que avui està a l'interior, dins d'una estança. El bloc més antic de construcció sembla ser el del costat Oest de la massa construïda actual. Altres inscripcions en pedra, que parlen de diferents èpoques constructives i que estan inscrites a finestres i portes són: 1765, 1770 en un lateral, i una altra al lateral que diu "Nasi Torras lo ani 1777 / lo ha fet fer / Igo", 1783 a la porta principal i 1787 a la part posterior. A la casa hi ha dos grups de dos arcs dobles superposats, un es troba al costat dret del capcer de la façana principal i l'altre al lateral Oest. Aquests arcs presenten sengles pilastres quadrangulars centrals i els arcs escarsers fets de totxo. El conjunt de la façana Oest presenta l'ampit fet de pedra motllurada. La darrera reforma important és de l'any 1920 quan es van afegir les escales exteriors i balcó corregut al Sud i Est de l'edifici. Al cantó E de la casa, integrat dins de l'edificació hi ha una cisterna amb brocal. La capella es dedicada a la Mare de Deu de la Concepció (GAVIN, 1979), construïda el 1885, el 1936 va patir l'enderrocament del retaule de l'altar, conservant-se actualment, encara, en el mateix estat en que va quedar. A la mateixa capella es conserven les vidrieres decorades amb imatges de Sant Ramon, Sant Lluís i Sant Cristòfol. Les finestres que no tenen reixa presenten una espiga de ferro amb marca de ferrer. Al costat de la capella hi ha la premsa de vi, la qual és de fus de ferro. A la casa hi ha un total de dinou tines, destacant un conjunt a l'Oest de l'edificació, on es van construir vuit tines en línia, amb les boixeres a la part posterior. L'interior era de ceràmica vidrada. Fins el 1930 es feien servir totes les tines i cadascuna d'elles tenia capacitat per a 220 o 230 portadores.

Observacions:

A uns cent metres al Nord de la casa pairal, es troba la casa dels masovers, la qual ha estat molt reformada.

Història

La tradició oral de la casa diu que l'inici de la mateixa és cap a l'any 1200. El Dijous Llarder de 1583 hi hagué un enfrontament entre gent de Sùria i uns bandolers capitanejats per Pere Pau, en el torrent de can Torres, del qual resultà mort el cap dels bandolers i l'hereu de Salipota, entre els de Sùria (REGUANT, 1988). Cap el 1600 es va vendre la casa i cap a l'any 1900 per casament va canviar el cognom. En un cens de 1860, constava de quatre pisos (REGUANT, CASTELLANO, 1980). En un cens de 1877 apareix com a Alqueria de dues edificacions d'un i de més de tres pisos, una habitada i l'altre no. Quan va tindre lloc la epidèmia de còlera de l'any 1885, el poble de Sùria es mobilitzà donant i creant ajuts. Destacaren, d'entre altres, l'amo de can Torres (REGUANT, 1988). En un cens de 1887 figura com habitada per nou persones (REGUANT, CASTELLANO, 1980). Existeix una corrandà popular que fa referència a aquest mas "Costafreda, la Taverna / Mas Pujol venen el vi / a Reguant toquen la flauta / i al molí el violí // A can Torres filen borres / a can Gras filen borraràs / les noies de Costafreda / no saben cosir un pedaç / a l'Abadal el timbal / a cal Mero el pandero / a cal Minguet, el clarinet / i a cal Daina, la samfaina"

(Referència de Jaume Guilà i Castellà i Josep Peramiqúel i Cordò). A finals del segle XIX, tota la terra estava dedicada a vinya, així el propietari actual ha comptabilitzat 210 parets de pedra seca a la propietat. Prova d'aquesta dedicació és que a la primera meitat del segle XX, existia una bàscula per a pesar els carros amb una capacitat per a 700 kg, comptabilitzant-se més d'un milió de ceps que tenien ocupats a més de quaranta parcers, que compartien aquesta activitat amb la mina i l'hort. El 21 de juliol de 1936 es van presentar milicians per enderrocar la capella, fent-ho amb el retaule, deixant-lo mig trencat, de la manera que avui encara es pot veure. El gener de 1939 la casa va ser ocupada per soldats gallecs de les tropes franquistes, mentre que Súrria ho va ser per soldats marroquins. Una tanqueta republicana en retirada va disparar diversos cops contra la casa, encertant-la una de les vegades. El 1994 es va cremar tota la teulada de la casa, en el gran incendi d'aquell any, per que s'hi van refugiar ocells que duïen les plomes cremant.

Bibliografia

CASTELLANO, Albert; FONTS, Jordi; LEÓN, Joan (eds) (1999) Sender de Súrria. Volta al terme municipal. Variant de Coaner. Variant dels llacs d'Argençola, Súrria, Centre Excursionista de Súrria.

CASTELLANO, A.; MASSANA, I.; REGUANT, J. (1983) Súrria. Km. 0, Súrria.

GAVÍN, Josep M. (1979) Bages (Inventari d'esglésies núm. 5). Valldoreix: Arxiu Gavín.

LLADÓ I RAMONET, Josep (1993C) "Súrria" extret del Butlletí del Centre Excursionista de la Comarca del Bages, núm. 137 (1930) pp. 30-35 a Cererols, mil anys d'història (993-1993), pp. 19-25, Súrria, Ajuntament de Súrria i Associació d'Amics i Veïns de Cererols.

REGUANT i AGUT, Josep (1988) "Súrria", Història de les comarques de Catalunya. Bages". Volum II, pp. 475-502, Manresa, Edicions Parcir, Edicions selectes.

REGUANT, Josep; CASTELLANO, Albert (1980) Súrria insólita. Col·lecció de textos de la exposició duta a terme pel Banc de Madrid i les Joventuts Musicals de Súrria.

